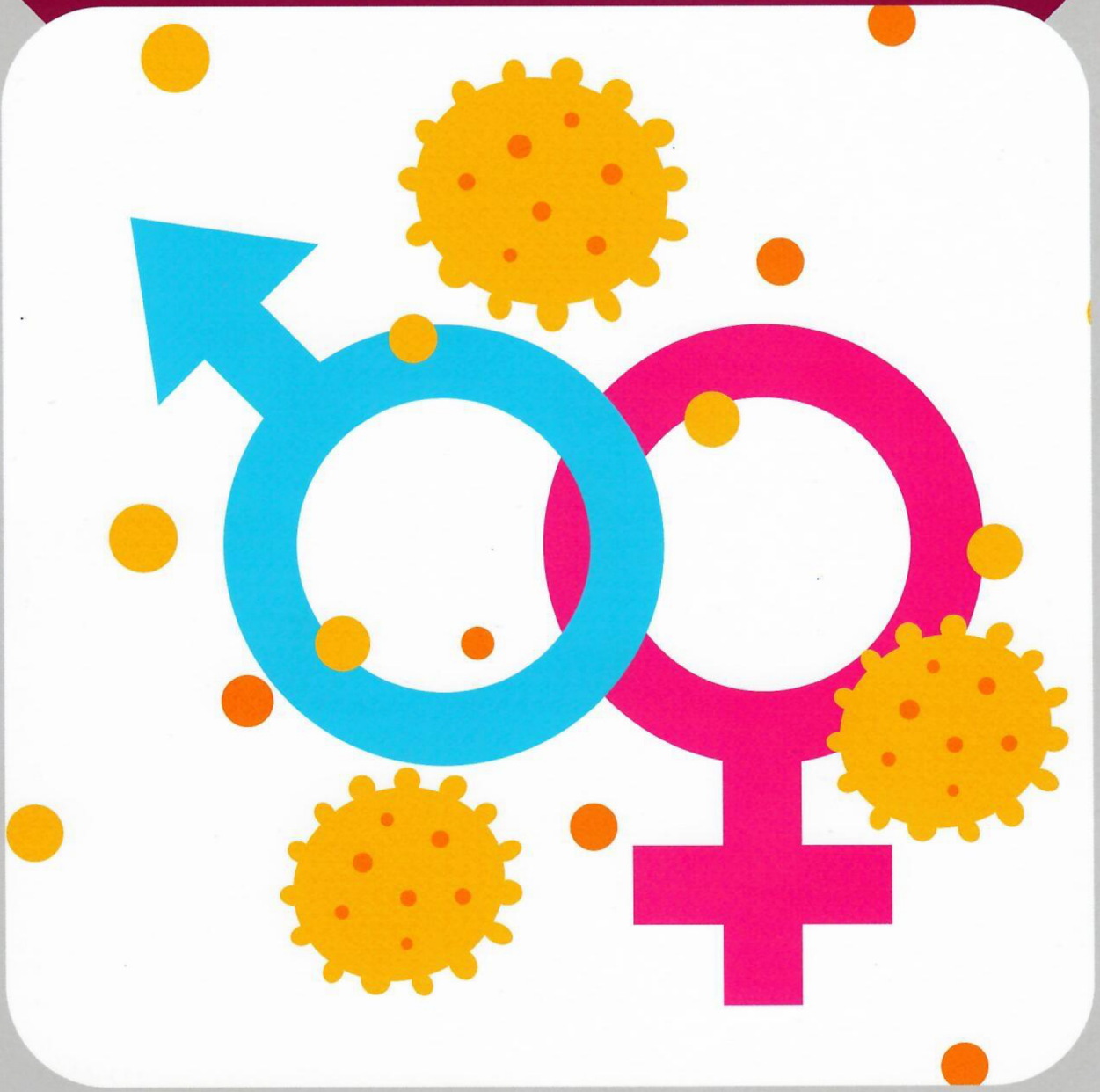

CİNSEL YOLLA BULAŞAN HASTALIKLAR
(CYBH)

Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar (CYBH)

Cinsel yolla bulaşan hastalıklar (CYBH); cinsel temas yoluyla kişiden kişiye bulaşan, genellikle akut bulgularla başlayıp sonrasında kronikleşen ve toplumda oldukça yaygın görülen hastalıklardır. Cinsel temasla bulaşan bu hastalıkların çoğu, tedavi edilebilir ve/veya bulaşması önlenebilir hastalıklardır.

Bu hastalıkların görülme sıklığı bütün dünyada hızla artmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tahminlerine göre her gün bir milyondan fazla kişi CYBH tanısı almaktadır. DSÖ'nün yayımladığı rapora göre, 15-49 yaş arası insanlarda en yaygın olarak görülen CYBH; Klamidya, bel soğukluğu, Sifiliz (frengi) ve Trikomonas'tır. Enfeksiyon görülme sıklığı, gelişmekte olan ülkelerde gelişmiş ülkelere göre daha yüksektir. Bunun nedenleri; özellikle gelişmekte olan ülkelerde cinsel konulardaki eğitim yetersizliği, cinsel ilişki yaşının küçülmesi, özellikle evlilik dışı ve/veya öncesi cinsel ilişki ve dolayısıyla cinsel partner sayısındaki artış, seyahat imkanlarının yaygınlaşması, cinsel davranışlardaki değişiklikler, kondom dışı doğum kontrol yöntemlerinin kullanımında artış, antibiyotiklere direnç nedeniyle tedavide rastlanan zorluklar olarak sıralanabilir.

CYBH, bazen belirti ve bulgu vermeksizin seyrederek kolayca enfeksiyonu taşıyan kişiden cinsel partnerine bulaşırken; bazı durumlarda ise akut semptom ve bulgularla başlayıp kronikleşerek erkek ve kadında infertiliteye neden olur.

CYBH, diğer pek çok hastalıktan farklı olarak sperm, vajinal akıntı ve kan gibi vücut sıvılarının birbirine teması ile kişiden kişiye vajinal, anal ve oral yollardan bulaşabilmektedir.

Büyük çoğunluğu korunmasız cinsel ilişki ile partnere bulaşan bu hastalıklar; enjeksiyon, kan ve kan ürünleri transfüzyonu, hastalığı taşıyan anneden bebeğe geçiş yoluyla da bulaşabilir.

CYBH, klinik belirtilere göre genital akıntı [üretit, servisit, pelvik inflamatuvar hastalık (PİH) ve vajinal enfeksiyonlar], genital ülser [genital herpes, Lenfogradüloz venereum (LGV), sifiliz ve şankroid] ve genital siğil [Human papilloma virüs (HPV) ve Molluscum contagiosum] ile seyreden enfeksiyonlar şeklinde görülebilmektedir.

Cinsel Yolla Bulaşan Hastalık Etkenleri

Cinsel yolla bulaşma özelliği olan 30'dan fazla mikroorganizma bilinmektedir. Birçok bakteri, virüs, mantar ve parazit cinsel yolla bulaşan hastalıklara neden olmaktadır.

Virüsler	Bakteriler
HIV 1 ve 2	Neisseria gonorrhoeae (Gonore)
Hepatit virüsleri (HAV, HBV, HCV)	Treponema pallidum (Sifiliz)
HSV1 ve HSV 2	Ureaplasma urealyticum
Human Papilloma Virüs (HPV)	Mycoplasma hominis
Molluscum contagiosum Virüs	Mycoplasma genitalium
Cytomegalovirüs (CMV)	Gardnerella vaginalis (Bakteriyel vajinoz)
Epstein Barr Virüs (EBV)	Chlamydia trachomatis (Üretit)
	Calymatobacterium granulomatis (Granuloma inguinale / Klebsiella granulomatis)
	Chlamydia trachomatis L1-3 (Lenfogradüloz venereum)
	Haemophilus ducreyi (Şankroid)
	Mobiluncus türleri
Parazitler	
Trichomonas vaginalis	Giardia intestinalis
Entamoeba histolytica	Phthirus pubis
	Sarcoptes scabiei

Sıklıkla Görülen Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar şunlardır:

HIV (AIDS)	Klamidya enfeksiyonu	Uçuk (Herpes Simpleks virüs enfeksiyonu)
Hepatit B	Mikoplazma enfeksiyonu	Siğiller [Genital Kondilomlar, HPV (İnsan Papilloma Virüsü)]
Bel soğukluğu (Gonore)	Yumuşak çıban (Şankroid)	Molluskum Kontagiosum
Frengi (Sifiliz)	Donovanoz (Granüloma inguinale)	Trikomonas Vaginalis enfeksiyonu

Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıkların Belirtileri Nelerdir?

Belirtilerin görülme süresi hastalığın türüne göre değişkendir. Bazen 2-3 gün içinde belirti gözlenirken, bazı hastalıklarda belirtiler 3 ay ve üzeri zaman dilimlerinde de ortaya çıkabilmektedir.

Etken ne olursa olsun en sık rastlanan 3 klinik bulgu; cinsel organlardan akıntı, yaralar ve siğillerdir. Cinsel yolla bulaşan hastalıklarda en sık görülen klinik bulgular:

- Cinsel organdan akıntı gelmesi
- İdrar yaparken yanma, sürekli idrara çıkma isteği
- Genital bölgede şişme, yanma, ağrı, kaşıntı ve kızarıklık
- Genital ve anal bölgede ya da ağız içinde su kesesi görünümünde kabarıklık, yara ve siğil
- Bartolin bezinde şişlik ve ağrı
- İlişki esnasında ağrı ve kanama
- İshal ve bulantı
- Aşırı terleme

Bunun yanı sıra cinsel yolla bulaşan hastalıklar; baş ve eklem ağrıları, ateş, deri döküntüleri, adet dönemi haricinde kanama gibi belirtilere yol açabilir.

Riskli Gruplar

Sosyokültürel ve eğitim düzeyi düşük, birden fazla cinsel partneri olan bireyler, ilaç ve uyuşturucu bağımlıları, seks işçileri, evlilik dışı cinsel ilişkide bulunanlar, önceden geçirilmiş CYBH öyküsü olanlar, korunma yöntemi kullanmayan ya da yetersiz korunma yöntemleri kullananlar riskli gruplar arasında sayılabilir.

Tanı

CYBH'da, hastanın şikayetleri ve muayenesinden sonra konulan tanı çoğunlukla ön tanı şeklinde olmaktadır.

Kesin tanı için mikroskopi, kültür, çeşitli serolojik ve moleküler testlerin yapılması gereklidir.

Bu amaçla vajen, serviks veya penisten sürüntü örnekleri ya da idrar örneği alınmaktadır. Mikroskopik inceleme, kültür ve serolojik testlerin yetersiz kaldığı durumlarda direkt etkeni saptamaya yönelik moleküler temelli testlerden (PCR testleri) yararlanılmaktadır. Bu amaçla tek bir etkeni yönelik PCR testi istenebileceği gibi birden fazla etkeni aynı anda saptamaya yönelik multipleks PCR temelli testler de (Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Paneli) istenebilir.

Multipleks PCR Testi

Multipleks PCR, moleküler bir test yöntemidir. Multipleks PCR testi ile birden fazla primer çifti kullanılarak tek reaksiyonda birçok hedef bölge çoğaltılabilmektedir. Multipleks PCR yönteminin avantajı; tek çalışmada çok sayıda parazit, bakteri ve virüs gibi mikroorganizmaların tespit edilebilmesidir.

Multipleks PCR Test panelinin içerisinde tespit edilen Cinsel Yolla Bulaşan Hastalık etkenleri şunlardır:

Chlamydia trachomatis DNA	Mycoplasma hominis DNA	Gardnerella vaginalis DNA
Neisseria gonorrhoeae DNA	Mycoplasma genitalium DNA	Herpes simpleks virus Tip 1 DNA
Ureaplasma urealyticum DNA	Trichomonas vaginalis DNA	Herpes simpleks virus Tip 2 DNA
Ureaplasma parvum DNA	Treponema pallidum DNA	

Multipleks PCR testi; idrar, üretral akıntı ve vajinal akıntı örneklerinden çalışılabilmektedir.

Multipleks PCR testi yaptırmak için açlık veya tokluk durumuna bakılmamaktadır.

Korunma ve Tedavi

CYBH'nın tedavi türü, hastalığı oluşturan etkenlere yönelik olarak uzman hekimler tarafından düzenlenmelidir. Bu hastalıklar tedavi edilmediği takdirde kişiden kişiye bulaşmaya, kişinin hayat kalitesini düşürmeye, cinsel işlev bozukluklarına, kadın üreme organlarını tutan pelvik inflamatuvar hastalık (PIH) sonucunda tüplerde daralma, kısırlık, dış gebelik ve kişi hayatını riske atacak kadar ciddi komplikasyonlara neden olabilmektedir.

Bazı mikroorganizmaların neden olduğu enfeksiyonlar ise cinsel organlarda çeşitli kanserlere yol açabilmektedir. Örneğin; Human papilloma virüsü (HPV) anal ve genital yassı hücreli kanser gelişiminden sorumlu tutulmaktadır. CYBH'tan korunmada en etkili yöntem tek eşliliklerdir. Kondom kullanımı, korunma yöntemleri içerisinde doğru kullanıldığı takdirde cinsel hastalıklara karşı etkili bir yöntem olsa da kondom kullanımıyla dahi korunmanın mümkün olmadığı CYBH da vardır (Örn: Siğiller, yara, uçuk).

Herhangi bir şekilde cinsel yolla bulaşan hastalığa yakalandığından şüphelenen kişiler mutlaka bir sağlık kuruluşuna başvurup tetkik, tedavi ve kontrollerini tam olarak yaptırmalıdır. CYBH tedavisinin etkili olabilmesi için partner tedavisi de şarttır.

CYBH'nın erken dönemde tespit edilerek tedavi edilmesi, hastalığın diğer bireylere bulaşmasının engellenmesi açısından da son derece önemlidir.

Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar Paneli

Laboratuvarımızda yapılan CYBH tayininin kapsamı şu şekildedir:

Kanda	İdrar, üretral akıntı veya vajen / serviks sürüntüsünden kültür ve mikrobiyolojik inceleme;	Lezyon veya siğilden alınan parça veya swabta;	İdrar, üretral akıntı veya vajen / serviks sürüntüsünden Multipleks PCR analizi;
HBs Ag	Chlamydia trachomatis	HPV DNA	Chlamydia trachomatis
Anti HCV	Mycoplasma genitalium	HPV Genotipleme	Mycoplasma genitalium
Anti HIV Combi	Mycoplasma hominis		Mycoplasma hominis
HSV Tip 2 IgG / IgM	Ureaplasma urealyticum		Ureaplasma parvum
VDRL	Candida		Ureaplasma urealyticum
TPHA	Trichomonas vaginalis		Trichomonas vaginalis
FTA Abs IgG/IgM	Gardnerella vaginalis		Gardnerella vaginalis
Chlamydia trachomatis IgA / IgG / IgM	Neisseria gonorrhoeae		Neisseria gonorrhoeae
Candida IgA / IgG / IgM			Treponema pallidum
			HSV Tip 1
			HSV Tip 2